

Experience [Pravovoe obespechenye vnutrennej bezopasnosti ghosudarstva: opyt SShA]. Web. 07 September. 2019. <<http://www.konspekt.biz/index.php?text=55952>>.

14. *Ukraine. Verhovna Rada of Ukraine.* Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine" [Pro zatverdzhennja Polozhennja pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrajiny: postanova Kabinetu Ministriv Ukrajiny vid]. N.p., 28 October 2015. Web. 07 September. 2019. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>>.

15. Prokudin, O.S. *Understanding the concept of internal security of Ukraine against illegal encroachment in modern science [Rozuminnja ponjattja vnutrishnjoji bezpeky Ukrajiny vid protypravnykh posjaghanj u suchasnij nauci].* Web. 07 September. 2019. <http://www.jipu_2016_1_21%20.pdf>.

16. Shemshuchenko, Ju.S. *Legal Encyclopedia [Jurydychna encyklopedija].* Kyiv: Ukr. encykl., 1998. T. 1: A–Gh. Print.

DOI: 10.5281/zenodo.3532670

УДК 351.338.863

Ільєнко А. С., здобувач, ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Ilyenko A., Post graduate student, National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ГАЗОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

STATE REGULATION OF SECURITY OF GAS SUPPLY IN UKRAINE

У статті проведено дослідження основних науково-теоретичних підходів до вирішення питання комплексного аналізування стану безпеки енергетичної та газопостачання на національному рівні. Визначено вплив ключових загроз, обумовлених геополітичними змінами, на рівень енергетичної безпеки України та шляхи їх подолання.

Ключові слова: *енергетична безпека, безпека газопостачання, енергетична залежність, газоемність, транзит газу, імпорт газу.*

The article deals with the main scientific-theoretical and methodological approaches to the solution of the complex analysis of the state of security of energy and gas supply at the national level. The influence of key threats caused by geopolitical changes on the level of energy security of Ukraine is determined.

Keywords: *energy security, gas supply security, energy balance, energy dependence, gas volume, gas transit, gas import.*

Постановка проблеми. Україна є однією з провідних країн Європи у галузі транспортування газу. Це пов'язано з її історичним минулим та унікальним географічним положенням. Наша країна знаходиться на перехресті нафтогазових потоків Євразійського континенту. Одночасно економіка залишається енергозалежною від поставок імпортованих енергоресурсів, передусім нафти і газу. З цього випливає особливість функціонування та розвитку вітчизняного паливно-енергетичного комплексу, а також формування ролі держави на міжнародному енергетичному ринку. З одного боку, Україна має потужну інфраструктуру транспортування газу у європейські країни, а з іншого – її економіка залежить від закордонних постачальників природних вуглеводнів, оскільки власними ресурсами вона забезпечена недостатньо. Отже, у розрізі питань підвищення рівня енергетичної безпеки держави стабільний власний розвиток нафтогазової галузі стає стратегічною метою в процесах енергозабезпечення України, оскільки споживання газу і нафтопродуктів залишається стабільно високим, при тому, що задоволення потреб у вуглеводнях за рахунок власного видобутку нафти та природного газу становить в Україні близько 20–25% [15, с. 104]. На сьогодні одним з основних завдань національної економічної політики є створення ефективної системи газозабезпечення енергетичної безпеки, від рівня якої залежить досягнення країною енергетичної незалежності та створення потужної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання енергетичної безпеки є предметом дослідження багатьох вітчизняних учених, серед яких слід виділити наукові праці В.О. Баранніка, С.М. Бєвза, Є.А. Боброва, Д.В. Волошина, І.В. Діяка, А.З. Дорошкевича, О.І. Закревського, В.І. Захарченко, М.Г. Земляного, М.П. Ковалика, Ю.В. Продана, Б.С. Стогнія, А.І. Шевцова та інших.

Дослідження складових енергетичної безпеки має велике значення для країн, які відчувають енергетичну залежність. Саме тому в умовах російської агресії, поточної економічної кризи, енергетичної самонедостатності в Україні це є одним із ключових питань сьогодення. Критерії оцінки складових енергетичної безпеки забезпечують кількісну, порівняльну та відносну оцінку її стану та змін під впливом дії окремих факторів, які впливають на забезпечення національних інтересів в енергетичній сфері.

Постановка завдання. Метою статті є визначення впливу загроз, обумовлених змінами геополітичної ситуації, на рівень енергетичної безпеки та газопостачання України, ідентифікація загроз такій безпеці України; оцінка впливу ключових факторів на рівень енергетичної безпеки й

обґрунтування механізмів державного регулювання зміни цих загроз.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні Україна – енергодефіцитна країна, запасів нафти, вугілля і газу якої недостатньо для задоволення потреб власної економіки й населення. Але проблема навіть не в цьому, подібна ситуація є нормальною практично для всіх європейських країн, а в тому, що наша країна отримує основні обсяги вуглеводнів (близько 85%) безпосередньо з одного джерела, Росії, або ж куповані енергоносії потрапляють в Україну транзитом через російську територію. А відповідно до міжнародної практики, таких незалежних одне від одного джерел має бути три-чотири. У прив'язці постачань лише до однієї країни криється загроза для політичної незалежності держави загалом.

У руках України є достатній інструментарій для внутрішніх дій, який повинен мінімізувати для країни загрози в разі, якщо навіть російські обхідні газопроводи таки будуть реалізовані [4, с. 118].

Нині, коли експорт нафти й газу має ключове значення для стабільності російського бюджету, вуглеводні стали для Росії інструментом політичного впливу в тих країнах, які залежать від російських постачань. У зв'язку з цим кремлівська пропаганда в Європі помітна на різних рівнях: це протести проти сланцевого газу, у зв'язку з якими виникла багато матеріалів, які переконують, що найбезпечніше продовжувати купувати російську сировину, а також поширення тези, нібито будь-які альтернативи (СПГ зі США, поставки з Норвегії) є економічно не вигідними. Автори пропагандистських меседжів користуються тим, що енергетична безпека — це складна, малозрозуміла для більшості тема, в якій легко скотитися до чистих емоцій і популярних у пресі міфів, які не мають нічого спільного з дійсністю [3].

Глобалізаційні процеси та світові тенденції розвитку енергетики призводять до збільшення споживання енергетичних ресурсів. Із збільшенням чисельності населення зростають потреби у ресурсах. Згідно з прогнозами експертів до 2030 року всесвітні витрати енергії мають збільшитися втричі. Такий попит на енергію підвищується внаслідок енергетичних потреб насамперед таких країн, як США, Китай, Росія та Індія.

Одним із пріоритетних напрямів зменшення споживання первинних енергоресурсів є розвиток нетрадиційних та поновлювальних джерел енергії. Нині їх частка в енергетичному балансі України не перевищує 0,7%. Сучасні вчені стверджують, що доведення частки альтернативної енергетики в загальному енергобалансі до рівня 15% дасть змогу підвищити показник енергетичної безпеки на 3,5% [16].

Тобто за своєчасної модернізації заводів випуск палива на них міг би вчетверо перевищити потребу країни в нафтопродуктах, Україна могла б стати великим експортером бензину і дизпалива. А за даними Українського інституту майбутнього, вже до 2022 року країна може вийти на повне самозабезпечення газом, нафтою і нафтопродуктами.

Оптимальний вихід для України в нових умовах — це взагалі позбути-

ся імпорту газу. І саме це й декларується на урядовому рівні. Однак на практиці заходи з енергозбереження, економії або нарощування видобутку палива продовжують фінансуватися за залишковим принципом або адміністративно блокуються. Як наслідок, після незначного збільшення видобутку в 2015-2017 роках (з 19,9 до 20,5 млрд. куб. м) із лютого 2018 року газовидобувна галузь країни повернулася до зменшення видобутку. Обсяги видобутку газу приватними виробниками того ж року також зменшилися до 4,1 млрд куб. м проти 4,2 млрд, хоча в попередні роки вони динамічно нарощували показники [5].

Упродовж 2018 р. суттєве відставання в темпах розроблення та ухвалення нормативно-правових актів, спрямованих на впровадження в Україні європейської енергетичної моделі, спонукало суб'єктів господарювання до лобіювання в органах влади власних проєктів, що суперечили ухваленим принципам функціонування ринків. Намагання галузевих монополістів продовжити на якомога довший період неринкові ціни й тарифи, державні гарантії та кредити, сформували нову загрозу енергетичній безпеці. Адже проєкти, розпочаті сьогодні в рамках чинних взаємовідносин, у майбутньому будуть або зупинені через запровадження нової моделі ринку, або заблокують її становлення.

У 2018 р. відчутно загальмувалася реалізація передбачених Законом України «Про ринок природного газу» [9] засад його функціонування, заснованих на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів й безпеки постачань. Фактично зупинено процес відокремлення (unbundling) транспортування газу від інших видів діяльності АТ «НАК «Нафтогаз України». Хоча відповідні робочі групи були створені ще в травні 2018 р. [12] досі не вибрано навіть його моделі. Секретаріат Енергетичного Співтовариства [14] та Рада Асоціації Україна – ЄС [1] покладають відповідальність за гальмування процесу на керівництво АТ «НАК «Нафтогаз України», яке, натомість, наполягає на неможливості відокремлення щонайменше до завершення транзитного контракту з АТ «Газпром». Оскільки створення кваліфікованого і незалежного оператора газотранспортної системи та його сертифікація в ЄС є тривалим процесом, укладання в 2020 р. довгострокової угоди на транзит російського газу «за європейськими правилами» ставиться під загрозу.

У березні 2018 р. стало зрозумілим, що ніхто з потенційних партнерів не готовий гарантувати завантаження ГТС України в обсягах, достатніх для її ефективного функціонування, та вкладати кошти в її модернізацію. Визначитись з питанням вибору партнера щодо забезпечення модернізації та завантаження ГТС України можливо лише після вирішення питання відокремлення (unbundling) транспортування газу від інших видів діяльності АТ «НАК «Нафтогаз України».

Новою загрозою, що виникла в 2018 р., стала затримка з формуванням роздрібного сегменту газового ринку через покладання на АТ «НАК Нафто-

газ України» та АТ «Укргазвидобування» спеціальних обов'язків для забезпечення суспільних інтересів (ПСО) [8]. При цьому серія коригувань, внесена Кабінетом Міністрів України у відповідне положення, фактично унеможливила розвиток конкуренції в цьому сегменті [11].

У березні 2019 р. заборгованість контрагентів, які отримують газ від АТ «НАК Нафтогаз України» на пільгових умовах, досягла 73,8 млрд грн. [2]. Загостренню боргової проблеми сприяло покриття тарифом на розподіл природного газу лише 70 % затрат на здійснення цієї діяльності. Нестача коштів і кваліфікованого персоналу призвели до перенесення запровадження повного приладового обліку природного газу на 1 січня 2021 р. [6].

У 2018 р. збереглися суттєві загрози забезпеченню енергетичної самодостатності, зокрема нарощуванню ресурсної бази, скороченню імпорту та збільшенню власного видобутку енергетичних ресурсів.

Через недотримання термінів ухвалення нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Концепції розвитку газовидобувної галузі України [10], не виконано завдання нарощування видобутку. У зведеннях АТ «Укргазвидобування» зростання видобутку з 14,5 до 15,5 млрд куб. м у 2015-2018 рр. є фактично співрозмірним із заявленим ростом виробничо-технологічних втрат компанії впродовж цього періоду (зросли з 0,6 до 1,5 млрд куб. м [20]).

Досі не вирішено проблему відсутності дієвого державного контролю видобутку вуглеводнів, не проведено інвентаризацію фонду діючих й законсервованих свердловин. Усе це відкриває можливості для незаконного й неврахованого видобутку енергетичних ресурсів.

Загальнодержавну програму розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 р. не приведено у відповідність до сучасних потреб національної економіки в паливно-енергетичних ресурсах [7].

Хоча 88 % уже розвіданих родовищ вуглеводнів належать до малих, стимулів для їхнього ефективного розроблення не запроваджено. Як наслідок, вони не експлуатуються або законсервовані.

Попри формальну відмову від прямих поставок природного газу з Російської Федерації з лютого 2015 року, забезпечення потреб України у цьому ресурсі залежить від тиску в транзитних газопроводах. Так, його зниження на 20 % у лютому 2018 р. призвело до тимчасового скорочення споживання газу на 14 % [17].

Окрім надмірного акцентування уваги на протидії будівництву «Північного потоку – 2», обіцянок партнерів щодо збереження російського транзиту та запровадження економічних санкцій проти підрядників АТ «Газпром», передусім All Seas Group S.A. (Швейцарія), інших реальних інструментів гарантування енергетичної безпеки в цій сфері задіяно не було [18]. Унаслідок цього виникла нова загроза, що полягає в неможливості повного забезпечення потреб України в природному газі в разі припинення російського транзиту.

За результатами моделювання в програмному середовищі Tiger, здійс-

неного компаніями EWI Energy Research & Scenarios і Grant Thornton, Україна здатна фізично отримувати 11,3 млрд куб. м газу (2,3 млрд – із польського, 4,9 млрд – зі словацького, 1,1 млрд – з угорського і 3,0 млрд куб. м – із румунського напрямів) лише після побудови інтерконектора «Польща – Україна» і вирішення питання з транзитом територією так званої «Придністровської Молдавської Республіки».

Між тим, попри підписання в 2016 році між АТ «Укртрансгаз» і Gaz-System S.A. угоди про правила взаємодії в проектуванні інтерконектора «Польща – Україна», внесеного до переліку Projects of Mutual Interest Постійної групи високого рівня і Ради міністрів Енергетичного Співтовариства, роботи в цьому напрямі зупинені, оскільки АТ «НАК «Нафтогаз України» вважає проект комерційно нездійсненим через неможливість повного завантаження трубопроводу впродовж року [19]. З огляду на це, гарантовані потужності з імпорту природного газу з європейського напрямку обмежені 7,4 млрд куб. м на рік. При цьому імпорт природного газу в зазначених обсягах можливий лише за умови підписання контракту на їхнє бронювання з осені 2019 р., хоча зазначених обсягів недостатньо, щоб забезпечувати потреби держави у пікові періоди споживання з 1 січня 2020 р. У той же час перевірки технічної можливості неперервного реверсу в обсягах до 23 млн. куб. м на добу не здійснювалося, а забезпечення мінімальних потреб в опалювальному сезоні 2019-2020 рр. потребує закупівлі й закачування в сховища додатково 4 млрд куб. м газу [20].

Таким чином, плани щодо зменшення споживання й видобутку блакитного палива у країні, які давали б шанс на самодостатність України в газовій сфері вже з опалювального сезону 2020-2021 років, реалізувати навряд чи вдасться. А це, в свою чергу, свідчить не тільки про необхідність рішучих кроків для активізації заходів щодо зменшення споживання газу в комунально-побутовій сфері, а і збільшення його видобутку компаніями незалежно від форми власності.

Крім того, необхідно вже зараз взяти курс на максимальне наповнення вітчизняних сховищ і створення стратегічного ресурсу, поки газ у великих обсягах усе ще проходить через українську ГТС. Адже якби вдалося до початку опалювального сезону 2019-2020 років довести запаси у вітчизняних ПСГ до 30 млрд куб. м газу, то при зменшенні споживання і видобутку була б можливість забезпечувати країну блакитним паливом принаймні до кінця опалювального сезону 2021-2022 років. Цього часу вистачило б, щоб знайти прийнятну альтернативу імпортованому газу і так збалансувати обсяги видобутку і споживання, щоб мати можливість спокійно пережити опалювальний сезон 2022-2023 років і всі наступні [3].

У зв'язку з зазначеними проблемами вважаємо за необхідне наступне:

– створення підземних сховищ газу шляхом їхнього відокремлення (unbundling) від вертикально-інтегрованої компанії, приведення взаємовідносин із замовниками послуг транспортування у відповідність до законодав-

ства ЄС і збереження державного контролю над стратегічно важливими інфраструктурними активами;

– прискорити опрацювання заінтересованими органами державної влади й подання до Верховної Ради України законопроекту «Про енергетичну ефективність», забезпечивши його повну відповідність ключовим положенням Директиви 2012/27/ЄС;

– забезпечити розроблення й подання до Верховної Ради України законопроекту «Про засади державної політики у сфері енергетичної безпеки», що окреслює цілі відповідної політики, завдання, функції й повноваження органів державної влади, визначає розподіл відповідальності й механізми взаємодії між ними та учасниками енергетичних ринків, а також вимоги до системи енергетичної безпеки [13].

Висновки. З урахуванням сьогоденного становища України (АТО, значна залежність енергопостачання із Росії, економічна криза) необхідна розробка нових механізмів державного регулювання, а саме впровадження ефективних програм з розробки та відновлювання джерел газовидобування, диверсифікації нафтогазової промисловості, модернізації газотранспортної інфраструктури та проектування і будівля інтерконнектора «Польща – Україна». У зв'язку з цим, вітчизняна газова галузь у найближчий час потребуватиме значних інвестицій для свого розвитку, в тому числі і з боку держави.

Список використаних джерел:

1. ЕС призвал Украину к скорейшему анбандлингу на рынке газа и электроэнергии / Энергореформа: URL: <http://reform.energy/news/es-prizval-ukrainu-k-skoreyshemu-anbandlingu-...>

2. Заборгованість контрагентів, які отримують газ від Нафтогазу на пільгових умовах / АТ «НАК «Нафтогаз України»: офіц. сайт. URL: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf>.

3. Лага І. Енергетична безпека України та російська агресія: URL: https://petrimazepa.com/uk/energetichna_bezpeka_ukraini_yak_katalizator_rosiyskoi_agresii_

4. Матвійчук Н. Загрози енергетичній безпеці України. Регіональна економіка та економіка природокористування. 2018. № 1. С. 118-125.

5. Міненерговугілля оприлюднило дані щодо видобудку природного газу у 2018 році: URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/minenergouglya-obnarodovalodannye-dobyche-1548667865.html>.

6. Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» щодо порядку встановлення лічильників споживачам природного газу: Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2260-VIII / Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2260-viii>.

7. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року: Закон України від 21 квіт. 2011 р. № 3268-VI / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3268-17>.

8. Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків

на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу : постанова Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2018 р. № 867 / Законодавство України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2018-%D0%BF>.

9. Про ринок природного газу : Закон України від 9 квіт. 2015 р. № 329-VIII: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.

10. Про схвалення Концепції розвитку газовидобувної галузі України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 груд. 2016 р. № 1079-р / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80>.

11. Рішення № 467 від 26.10.2018 про відмову в погодженні проекту регуляторного акта / Державна регуляторна служба України : офіц. сайт. – URL: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/10478-26.10.18.pdf>

12. Робочі групи сформулюють механізм подальшого анбандлінгу «Нафтогазу» впродовж двох тижнів. Кістіон / Інтерфакс.: URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/508963.html>.

13. Рябцев Г.Л., Суходоля О.М. Нові загрози у сфері забезпечення енергетичної безпеки: моніторинг реалізації стратегії національної безпеки / Національний інститут стратегічних досліджень: URL: <https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/analitichni-materiali/nacionalna-bezpeka/novi-zagrozi-u-sferi-zabezpechennya>.

14. Секретарь Энергосообщества обвиняет «Нафтогаз» в затягивании анбандлинга / Інтерфакс: URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/550505.html>

15. Стучинська Н.П. Енергетична безпека України: сутність і можливості реалізації. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 9. С. 104-108.

16. Тараєвська Л.С. Складові енергетичної безпеки та критерії оцінки: URL: <http://economyandsociety.in.ua/journal-8/15-stati-8/725-taraevska-l-s>.

17. Україна довела, що здатна протистояти газовому шантажу з боку Росії / АТ «НАК «Нафтогаз України» : офіц. сайт. URL: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/>.

18. Україна не перестане бути транзитером природного газу – переговори Президентів України та Німеччини. URL: <http://www.president.gov.ua/news/ukrayina-ne-perestane-buti-tranziterom...>

19. Україна та Польща підписали угоду про правила взаємодії ГТС через майбутній інтерконнектор / Укртрансгаз. URL: <http://utg.ua/utg/media/news/2016/12/integ-ua-pl-2016.html>.

20. Яка собівартість українського газу та куди йдуть гроші від нових тарифів? Інтерв'ю з Іллею Рибчичем / Главком. – URL: <https://glavcom.ua/interviews/yaka-sobivartist-ukrajinskogo-gazu-ta-kud...>

References:

1. EU urges Ukraine to accelerate gas and electricity marketbanding / Energy reform: Web. 30 Sept. 2019 <<http://reform.energy/news/es-prizval-ukrainu-k-skoreyshemu-anbandlingu-...>>.

2. Debt of counterparties receiving gas from Naftogaz on preferential terms / JSC "Naftogaz of Ukraine". Web. 30 Sept. 2019 <<http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf>>.

3. Laga, I. Energy security of Ukraine and Russian aggression: Web. 30 Sept.

2019 <https://petrimazepa.com/en/energetichna_bezpeka_ukraini_yak_katalizator_rosiyskoi_agresii>.

4. Matviychuk, N. Threats to Ukraine's energy security. *Regional and environmental economics* 1 (2018): 118-125. Print.

5. The Ministry of Energy and Coal Industry published data on natural gas production in 2018. Web. 30 Sept. 2019 <<https://www.rbc.ua/eng/news/minenergouglya-obnarodovalo-dannye-dobyche-1548667865.html>>.

6. *Ukraine. Verhovna Rada of Ukraine*. On Amendments to the Law of Ukraine "On Provision of Commercial Accounting for Natural Gas" on the Procedure for Establishing Meters for Natural Gas Consumers. N.p., 21 December 2017. Web. 30 Sept. 2019 <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2260-viii>>.

7. *Ukraine. Verhovna Rada of Ukraine*. On approval of the National Program of Development of the Mineral Resources Base of Ukraine for the Period up to 2030: Law of Ukraine. N.p., 21 April 2011. Web. 30 Sept. 2019 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3268-17>>.

8. *Ukraine. Verhovna Rada of Ukraine*. On Approval of the Regulation on the Assignment of Special Duties to Natural Gas Market Entities to Ensure Public Interests in the Functioning of the Natural Gas Market: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. 19 October 2018. Web. 30 Sept. 2019 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2018-%D0%BF>>.

9. *Ukraine. Verhovna Rada of Ukraine*. On the natural gas market: Law of Ukraine. N.p., 9 April 2015. Web. 30 Sept. 2019 <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>>.

10. *Ukraine. Verhovna Rada of Ukraine*. On Approval of the Concept of Development of the Gas Industry of Ukraine: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine. N.p., 28 December 2016. Web. 30 Sept. 2019 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80>>.

11. Decision No. 467 of 26.10.2018 on refusal to approve the draft regulatory act / State Regulatory Service of Ukraine. Web. 30 Sept. 2019 <<http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/10478-26.10.18.pdf>>.

12. Working groups will form a mechanism for further Naftogaz in-banding within two weeks. Kistion. Web. 30 Sept. 2019 <<https://ua.interfax.com.ua/news/economic/508963.html>>.

13. Ryabtsev, G. and Suhodolya, O. New threats to energy security: monitoring the implementation of the national security strategy. *National Institute for Strategic Studies*. Web. 30 Sept. 2019 <<https://www.niss.gov.ua/doslidzhennya/analitichni-materiali/nacionalna-bezpeka/novi-zagrozi-u-sphere-zabezpechennya>>.

14. Secretary of the Energy Community accuses Naftogaz of delaying anbanding. *Interfax*. Web. 30 Sept. 2019 <<https://interfax.com.ua/news/economic/550505.html>>.

15. Stuchinskaya, N. "Energy security of Ukraine: essence and possibilities of implementation". *Investment: practice and experience* 9 (2016): 104-108. Print.

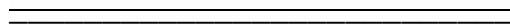
16. Taraevskaya, L. Energy security components and evaluation criteria. Web. 30 Sept. 2019 <<http://economyandsociety.in.ua/journal-8/15-stati-8/725-taraevska-l-s>>.

17. Ukraine has proved that it is able to withstand gas blackmail from Russia / JSC Naftogaz of Ukrain. Web. 30 Sept. 2019 <<http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/>>.

18. Ukraine will not cease to be a natural gas transit - negotiations between the Presidents of Ukraine and Germany. Web. 30 Sept. 2019 <<http://www.president.gov.ua/news/ukrayina-ne-perestane-buti-transitrom...>>.

19. Ukraine and Poland sign an agreement on the rules of GTS interaction through the future interconnector. *Ukrtransgaz*. Web. 30 Sept. 2019 <<http://utg.ua/utg/media/news/2016/12/integ-ua-pl-2016.html>>.

20. What is the cost of Ukrainian gas and where does the money from the new tariffs go? Interview with Ilya Rybchych. *Glavkom*. Web. 30 Sept. 2019 <<https://glavcom.ua/interviews/yaka-sobivartist-ukrajinskogo-gazu-ta-kud...>>.

DOI: 10.5281/zenodo.3532674

УДК 35.07:351.86:355.45

*Крук С. І., к.пед.н., начальник ГУ ДСНС України
у Рівненській області, м. Рівне*

*Kruk S., PhG in Pedagogical Sciences, Head of the Main Department of the State
Emergency Service of Ukraine in the Rivne region*

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ВІД ПЛАНУВАННЯ ДО КОНТРОЛЮ

THE DEVELOPMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF NATIONAL SECURITY: FROM PLANNING TO CONTROL

Визначено, що розвиток державного управління у сфері забезпечення національної безпеки відзначається реалізацією функцій планування – контролю. Проте вона є різною за стадією упровадження такого управління. Установлено, що вітчизняне законодавство потребує доопрацювання в частині конкретизації напрямків планування та контролю в системі державного управління національною безпекою.

Ключові слова: державне управління, функції, національна безпека, планування, контроль.

It is determined that the development of public administration in the field of national security is characterized by the implementation of planning – control functions. Nevertheless, it differs by the stage of implementation of administration. It is defined that the national legislation needs improvement in the area of specification of the directions of planning and control in the system of public administration of national security.